



Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LXXXIII. Cracovien. Domus. De retractu coactivo competente ex dispositione juris communis Ecclesiæ seu loco sacro per text. in l. si quis sepulchrum ff. de religiosis sumptibus funerum, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

CRACOVIAN.

DOMVS

PRO

DOMO PROFESSA SOCIETATIS

JESU

CVM

ECCLESIA PAROCHIALI S. MARIE
IN CIRCULO.*Causa disputata in Rota ubi pendet.*

De retractu coactivo competente ex dispositione juris communis Ecclesie seu loco sacro per text. in l. si quis sepulchrum ff. de religiosis sumptibus funerum, an procedat contra aliam Ecclesiam; Et de illius requisitis, & quando intret nec ne.

SYMMARIVM.

1. **F**acti series.
2. De privilegio Ecclesie circa retractum ex l. si quis sepulchrum, ejusque ampliationibus.
3. De ampliatione etiam pro platea palatii Episcopalis.
4. Intelligendum est moderate & ad limites necessitatis, cui non possit aliis consuli.
5. Item non procedit contra aliam Ecclesiam aequè privilegiatam.
6. De declaratione de qua num. 4. quomodo practicanda.
7. Quomodo procedat conclusio de qua num. 5.
8. De praxi dicti retractus contra aliam Ecclesiam.
9. Appellatione domorum Ecclesie vel commenda ad effectum exemptionis que veniant.
10. De conclusione quod favore Ecclesie vel pia causa non requiruntur solemnitates statutarie remissive.

DISC. LXXXIII.

INTRODUCTA lite in partibus inter domum professam Societatis JESU Cracoviae & Collegium beneficiatorum Parochialis Ecclesie S. Marie in Circulo ejusdem Civitatis super retractu quarundam domorum spectantium ad dictum Collegium pro dicta domo professam amplian da, & exinde per appellationem introducta causa in Rota coram Cerro, habita fuit disputatio sub die 8. Junij 1663. super concessione remissoria, quae concessa fuit, atque ejus vigore factis probationibus, assumptaque disputatione super negotio principali; An scilicet locus esset retractui Ecclesie competenti ex dispositione textus in l. si quis sepulchrum ff. de religiosis sumptibus funerum, illoque proposito sub die 29. Maji 1664. ob aliquam votorum discrepantiam, nulla capta fuit resolutio, neque innotescit; An causa ulterio-rem habuerit progressum.

In hac igitur disputatione non dubitatur de competentia hujus retractus ad favorem Ecclesie pro illa amplianda juxta dispositionem dicti textus in l. si quis sepulchrum, quae per DD. praesertim modernos ampliata fuit, nedum ad officinas & aliam ipsam Ecclesiam concernentia, ut fuit, coemeterium
Cardin. de Luca de Servitutibus.

rium, sacristia, atrium, & familia, sed etiam ad habitationem religiosorum seu clericorum ipsis Ecclesiis inservientium, quoties in forma Monasterii seu Conventus connectunt cum ipsa Ecclesia, ut antiquioribus relatis habetur apud Menoch. conf. 1026. Giurb. dec. 86. Surd. conf. 62. n. 10. Franch. dec. 223. Sizzarell. dec. 38. Tappia dec. 7. Rot. dec. 213. p. 2. rec. & in dec. edita ut supra in ista causa super remissoria 2. Junij 1663. Cerro, ac admittitur dec. 372. & 676. par. 1. recent. in quibus pro exclusione dicti retractus respondetur.

Quod privilegium ego vidi practicum in una Neapolitana disputata coram A. C. in signatura inter Archiepiscopum & Monasterium Monialium nuncupatum D. Regina, pro quo scribebam, etiam pro ampliatione atrii seu plateae ante palatium Archiepiscopale pro majori commoditate ingressus, & egressus curruum, ejusdemque palatii decore & ornatu; Si enim apud allegatos & alios id extenditur ad viridaria, & alias majores commoditates Religiosorum, multo magis dictum fuit in dicta Neapolitana id extendendum esse ad decorem majoremque commoditatem palatii Archiepiscopalis, dum duplex concurrebat privilegium, unum jam dictum concessum Ecclesie, ita ut supra ampliatum, & alterum publici ornatus.

Quare in hac disputatione punctus erat in duabus limitationibus; Primo scilicet, quod privilegium praedictum moderate ac discretè practicandum est ad limites necessitatis saltem moralis, ac honestatis, non autem ad superfluum luxum, sive ubi aliàs sine usu hujus exorbitantis privilegii potest esse consultum, ut firmatur in supra allegatis decisionibus 327. & 676. par. 1. rec. Quod ego etiam cum sensu veritatis dicebam in una Romana pro Cassarellis cum Ecclesia Sudarii disputata in Camera, postmodum occasione immutationis status domus retrahendae concordata; Quod scilicet dum dicta Ecclesia a parte retrò habebat proprias domos & areas, in quibus sacristiam, aliasque officinas construere poterat, admittenda non erat ad retrahendam domum vicini in alia parte laterali, cum hoc privilegium utpotè à jure exorbitans practicandum sit in subsidium, quando aliàs consuli non potest, ut etiam bene habetur apud Cyriac. contror. 231. Atque ita practicum fuit in dicta Romana, dum Ecclesia obtinuit solum per concordiam quendam modicum situm pro ampliatione seu meliori structura apsidis vulgò facciata.

Et altera erat limitatio, quam in his terminis plenè probat Valenzuol. conf. 18. ac etiam Ricc. dec. 59. par. 3. ubi testatur ita decisum per Curiam Archiepiscopalem Neapolitanam, & refert Novar. super pragmaticis collectan. 138. nu. 7. quod scilicet dictum privilegium non procedat contra aliam Ecclesiam, ex regula seu axioma, quod inter privilegiatos privilegia conquantantur, de qua post antiquiores Irenaeusque lib. 1. var. titul. de rescript. & privil. resol. 1. Franch. & adden. dec. 188. Barbof. axiom. 190. n. 1. ubi late concordantes.

Quatenus pertinet igitur ad primam limitationem, advertetbam cum Cyriaco dict. contror. 231. in principio, nullam cadere questionem juris, sed illam esse nudi facti, ac proinde non recipere certam & generalem determinationem, utpotè decidendam pro judicis prudenti arbitrio, regulando ex singulorum casuum particularibus circumstantiis suadentibus, an adit nec ne necessitas praecisa vel saltem moralis, undè propterea habemus in supra allegatis decisionibus, quod Rota variavit
N 3 modo

modò admitrendo, modo negando istius privilegii usum, & sic totum pendebat à probationibus facti in quo aliqua erat inter partes discrepantia, an ista necessitas ampliacionis adesset necne, & in quo juxta satis laudabilem Curia stylum nullæ sunt Advocatorum partes.

Juris ergo disputatio fuit super altera limitatione, ut hoc privilegium non procedat contra alteram Ecclesiam ex dicta regula conuassationis privilegiorum inter æquè privilegiatos, & in hoc cum punctus nimium superficialiter tractetur per Riccium dicta dec. 59. immorando solum in generalitatibus; Dicebam scribens pro domo professa retrahere volente limitationem esse veram, sed fallaciam consistere in applicatione, cum illa procedat, quoties æquè concurrat idem privilegium in eodem genere vel in eadem specie, ut dicta regula seu axioma concursus duorum privilegiatorum intelligi debet, quando scilicet utriusque, tam agendo quam excipiendo idem privilegium in specie competit, ut bene Trentacinq. dicta resolutione prima n. 3. & sic ubi Ecclesia, contra quam iste retractus intentatur, indigeat domo retrahenda pariter pro ejus ampliacione, vel ornatu, seu majori commoditate, sive quod ædificium per Ecclesiam retrahentem in domo retrahenda construendum considerabile præjudicium generaret alteri Ecclesie, contra quam retractus petatur, & hic est casus, de quo agit Valenzuol. dict. conf. 18. destruendi scilicet cappellam pro constituenda seu amplianda sacristia, quoniam non debet discooperiri unum altare, ut alterum cooperiatur, ac propterea intelligendum est, ubi Ecclesia se opponit tanquam Ecclesia & pro ipsius Ecclesie, ejusque annexorum servicio vel præjudicio, secus ubi agitur de domibus vel areis jure privati domini per Ecclesiam possessis ad usum conductitium, seu alios usus prophanos à cultu vel commoditate Ecclesie alienis, ut in hac facti specie per istam partem supponebatur, licet per alteram controverteretur, quod scilicet essent domus destinatae habitationi beneficiatorum, actualiter tamen ibi non habitantium, tunc enim tale privilegium intrare non videtur, ut de facto habetur practicum contra aliam Ecclesiam dicta dec. 213. par. 2. rec. ac etiam in Neapolitana laudemij coram Cerro & Cocino, decis. 474, & 434. par. 9. rec.

Ad quod probandum, ultra præxim, de qua in proximè allegatis decisionibus, in quibus canonizatur iste retractus in domibus per alias Ecclesias possessis, deducebam ea quæ habentur in Faventina sub. tit. de jurisdictione disc. 4. super exemptione eorum qui vivunt intra domos Commendarum Religionis Hierosolymitanæ, quod intelligitur de illis domibus, quæ destinatae sunt pro fixa habitatione Commendatoris tanquam per speciem Conventus non autem de domibus in privato dominio possessis conductitiis, seu ad alios prophanos usus deservientibus; Ac etiam ponderabam ea, quæ habemus circa limitationem solemnitatum statutariorum in contractibus mulierum vel minorum adhibendarum, ut non requirantur in iis, quæ sunt favore Ecclesie vel causæ piæ, quoniam intelligitur, ubi actus fit principaliter ex motivo pietatis & pro salute animæ erga Ecclesiam tanquam Ecclesiam, seu causam piam, non autem in contractu corresponsivo, in quo Ecclesia vel pia causa gerat personam privati contrahentis ut in Romana census 17. Martij 1663. coram Bevilacqua, de qua habetur actum sub tit. de contractibus pro Clementia Cecchina cum similibus.

ROMANA PRETHII

INTER

MONASTERIUM MONIALIUM
S. CATHARINÆ DE SENIS,

ET

IULIANUM BUTIUM.

Votum consultivum.

In retractu per Ecclesiam seu Monasterium intentato ex privilegio legis *si quis sepulchrum*, vel simili ad ædificium de novo ab aliquo constructum, quale pretium rescindendum sit, an scilicet quanti opus valeat, & æstimatur, vel potius quod est impensum; Et an ille qui retractum patitur prætere posse damna & interesse lucri cessantis vel damni emergentis pecuniarum in opus erogata pro eo medio tempore.

SUMMARIUM.

1. **F**acti series.
2. Retrahens tenetur rescicere retrahenti omnes expensas, omniaque damna & interesse.
3. Etiam de ratione naturali dicta rescriptio facienda est ei, qui patitur retractum.
4. An rescicienda sint damna & interesse lucri cessantis vel damni emergentis ob sua pecunia otiositatem.
5. Dispositio text. in l. curabit C. de action. empti procedit etiam favore emptoræ.
6. Rescicienda etiam sunt melioramenta, sub quorum seu expensarum nomine venit otiositas pecunia in tempore necessario ad operæ perfectionem.
7. Annus quiescens pro segetibus faciendis, & cultura, dicitur æquè concurrere ad collectionem & fructuum perceptionem.
8. De rationibus & circumstantiis, ob quas retrahens tenetur rescicere etiam damnum otiositatis pecuniarum.

DISC. LXXXIV.

EMit Butius à Robertis pro scuris 2300. quemdam situm constitutum ex ruinis seu reliquiis balnearum Pauli, ubi quadam domuncula & horrea constructa erant ad effectum inibi construendi, ut de facto construxit, conspicuam domum, quam opinantes Moniales ibi contigui Monasterii S. Catharinæ de Senis sibi præjudiciale esse utpote aliquam servitutum prospectus inducentem, retrahere determinarunt ex privilegio eis de jure communi competente ex text. in l. si quis sepulchrum ff. de Relig. & sumptibus funerum: Cumque ad evitandas judiciales controverfias desuper obtinissent præfixum & determinativum chirographum Pontificium, cui Butius parere promptè se obtulit, solaque controverfisa reduceretur ad pretii liquidationem, excitavit dictus necessarius venditor præsentationem coram Cardinalibus Brancaccio & Pio concorditer deputatis, quod sibi rescindendum esset, non solum id quod de facto, tam in emptione

litus,